

Egész évre	—	620
Félévre	—	320
Negyedévre	—	170
Egy hónapra	—	60
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej		
Bukarestben	—	3-50

Egy hónapra	—	25 ck
Egy szám	—	1-50 ck

Világi elnököt kíván a kormány az ortodox iroda élére

Megnyílt az erdélyi ortodoxia nagyváradi kongresszusa. Schwartz Jakab előterjeszti a világi delegátusok követeléseit. Tischler Mór jelölik az ortodox központi iroda világi elnökének

Kolozsvárra helyezik az ortodox központi irodát

(Nagyvárad, december 11. Az Uj Kelet ki-
küldött munkatársától.) A nagyváradi országrészi
ortodox kongresszusa Erdély és Bánát minden ré-
széből körülbelül kétszázötven delegátus érkezett
meg már a hétfői napon. Hétfőn délután és este
a delegátusok több előértekezletet tartottak, ame-
lyen a közismert ellentéteket igyekeztek áthidalni.
A világi delegátusok este hat órakor ültek össze
megbeszélésre. A megbeszélésen Schwartz Jakab
kolozsvári delegátus azt javasolta, hogy csupán
azoknak a mandátumát érvényesítsék, akik ugyan-
abban a községben bírnak illetőséggel, amelytől
mandátumukat nyerték. Tischler Mór ellenzi ezt
az indítványt, és csupán azt kívánja, hogy a kon-
gresszus a nem erdélyi illetőségűek mandátumait
semmisítse meg. Dr. Brüll azt javasolja, hogy az
iroda élére világi elnököt válasszanak. Az előérte-
keztet végül is egységes platformot fogadott el és
Schwartz Jakab kolozsvári delegátust bízta meg
azzal, hogy az előértekezlet által elfogadott pontok-
at a kongresszus plénuma elé terjessze.

A kongresszus megnyitása

Kedden már a kora reggeli órákban kíváncsi
közönség lepte el a kongresszus székházának kör-
nyékét. Erdély ortodox főpapjai és a világi dele-
gátusok vitatkozó csoportokban érkeznek a Sasz
Cheera temploma elé, amelynek termeiben tartják
meg a kongresszust. A terembe csak a delegátusok-
at és a sajtó képviselőit engedik be. Az impo-
zánssal nagyszámú érdeklődők közül csak igen
kevesen jutnak a terem karzatára. Az emelvény
főhelyét Jonescu Péter miniszteri tanácsos, a kor-
mány kiküldötte foglalja el, az elnöki székbe
Ullmann Salamon, a beszercei iroda volt elnöke,
mellette pedig Teitelbaum máramaroszi, Freund
entredami, Reinmann karácsonyfalvai rabbik foglal-
nak helyet. Az ülés megnyitása tizenegy órára
volt kitűzve, de Ullmann főrabbi alig néhány
perccel tizenkét óra előtt nyitotta meg az ülést.

Beszédét héberül kezdte, majd németül
folytatta.

— Azért hívtuk össze a kongresszust, —
mondotta — hogy megválasszuk az ortodox zsidó-
ság képviselőjét, amely kifelé és betele egyaránt
megvédi az ortodox zsidóság érdekeit. Főcélunk
az, hogy olyanokat válasszunk vezetőikül, akik
becsülettel és őszintén akarják szolgálni a vallásos
zsidóság felfogását.

Ezután kéri a kongresszust, hogy az ügy
komolyságához méltóan tárgyaljon és a tanácsko-
zás a Tóra dicsőségére és megerősítésére szolgáljon.
A kongresszusnak a törvényes keretek között kell
végbemennie, hogy a kormány képviselője jó im-
pressziókkal távozhasson. Kötelessége volna a
beszercei iroda működéséről részletes jelentést
terjesztetni a kongresszus elé, de nem akarja tul-
ságosan igénybevenni a kongresszus türelmét és
ezért kéri a delegátusokat, hogy tanulmányozzák
figyelemmel az iroda működéséről nyomtatásban
kiadott brosurát.

A beszercei iroda munkájáról

— Szemünkre vetik, — folytatta szavait
Ullmann — hogy az iroda nem végzett pozitív
munkát. Ez a vád azonban nem állja meg a he-
lyét, mert a beszercei iroda elért eredményei a
mai nehéz viszonyok között pozitívumot jelentenek.
Első célunk az volt, hogy meglévő jogainkat meg-
őrizzük. Évtizedes jogaink biztosították hitközsé-
geink vallási autonómiáját és lehetővé tették a
hitközségi adók kivetését. Ezek a jogok azonban
nagy veszélyben forogtak és éppen az iroda mű-
ködésének köszönhető, hogy a jogokat sikerült ép-
ségben megtartani. Az iroda kísérletet tett arra is,

hogy a különböző iskolarendeleket, amelyek sér-
tik a zsidóság vallási érzelmeit, visszavonják. Az
irodának ez az intervenciója azonban nem vezetett
a kívánt eredményre. Nyugodt lélekkel állithatom,
hogy a beszercei iroda hivatásának magaslatán
állott és becsülettel végezte el a rá bízott munkát.

Ullmann főrabbi ezután kijelentette, hogy az
egyes hitközségek kebelében megnyilvánult szaka-
dási törekvéseket az iroda megpróbálta békés uton
elintézni, bár közbelépései nem jártak sikerrel.
Azután a kongresszus feladatát vázolja, amelynek
célja, hogy megválassza az ortodoxia új képviselőjét.

A kongresszus ügymenetének kérdésében el-
lentét támadt a kormány képviselője, Jonescu ál-
lamtitkár és a kongresszus elnöksége között. Így
például Jonescu államtitkárnak az az álláspontja,
hogy a delegátusokat igazoló bizottságot a kon-
gresszus válassza meg, amit azonban az iroda sé-
relmesnek tart. Jonescu államtitkár ezután annak
a véleményének ad kifejezést, hogy csak azoknak
a delegátusoknak a mandátuma igazolható, akik il-
letőségi helyük hitközségeitől kapták megbízásu-
kat. Az iroda ezt az intézkedést is sérelmesnek
tartja, különösen azért, mert ellenkezik a szervezeti
szabályokkal. Végül Ullmann főrabbi megáldja a
delegátusokat és jó munkát kíván a kongresszusnak.

Üdvözlő távirat a királynak

Az elnöki megnyitó után a kongresszus üd-
vözlő táviratot küld Öfelségének és Lepadatu kul-
tusztiszminiszternek.

Schwartz Jakab emelkedik ezután szólásra

Jonescu államtitkár közli a kormány kívánságait

Ezután Jonescu államtitkár, a kormány kép-
viselője emelkedett szólásra.

— Tisztelt Delegátus urak! Igen röviden
akarok beszélni, mert nagyrésztük nem ért meg
engem. Nagyon szomorú, hogy öt év után sem
tudnak az állam nyelvén tárgyalni. Remélem azon-
ban, hogy a jövő évben másképp lesz. A miniszter
ur azért küldött ki engem a kongresszusra, hogy
a törvények végrehajtását ellenőrizsem, nem pedig
azért, hogy az önök döntésére bármilyen irányban
is befolyást gyakoroljak. Addig is, míg a zsidó
egységesítés meg nem történik, a törvények szí-
goru betartásával az autonómia érvényben fog
maradni. Az önök feladata azonban, hogy a ren-
deleket betartsák, mert ha ezt nem teszik, mi
sem lehetünk rá kötelezve. Az önök egyes vezetői
önkéntesen meg akartak változtatni egyes ren-
deleket. Ezt persze mi nem tűrtük.

— A most készülő új törvény, melyen már
két év óta dolgozunk — és ezt határozottan ki-
jelentem — nem országrészenként fogja a kérdést
megoldani, hanem országosan, a lelkiismereti sza-
badság teljes érvényesítésével. Mindenekelőtt az
egész ország ortodox zsidóságát fogja egyesíteni.
Megnyugtatom azonban önöket, hogy a kormány
nem akarja senki jogát sem megsérteni. Egyen-
jogúnak tekintjük önöket és csak azt kívánjuk,
hogy az állam nyelvét és intézkedéseit respektál-
ják és akkor senki se tartson tőle, hogy bárkinek
a joga sérelmet szenved.

A zsidóságnak képviselője lesz a szenátusban

— Tegnap jöttem ide Nagyváradra és saj-
nálatosan állapítottam meg, hogy önök között el-
lenséges és személyes érzéstől vezetett áramlatok
vannak. Most azonban örömmel látom, hogy az
ellentétek elsimultak és én is jelenthetem majd
Bukarestben, az erdélyi ortodox zsidóság érdemes
arra, hogy vallásos életének vezetésére, de csakis
erre, központi irodája legyen. A mi országunk-

és bejelenti, hogy a delegátusok különböző irak-
ciói előértekezletet tartottak, amelynek eredménye-
képpen egyezmény jött létre. Az egyezményt a
világi delegátusok és a papi delegátusok jórésze is
magáévá tették. A megállapodást a következőkben
ismerteti:

1. A régi igazolóbizottság folytatja mun-
káját.
2. A központi iroda vezetését a kongress-
zus összessége választja meg és pedig világi el-
nököt és egy a rabbik által javasolt rabbi társ-
elnököt.

E pontnál kisebb incidens támad. Schwartz
Jakab ugyanis szavait magyarul kezdte. A dele-
gátusok egyrésze azonban zajongani kezd, mert
nem érti szavait. Schwartz Jakab erre jiddisül
folytatja a többi pontok felsorolását.

Az ortodox iroda székhelye Kolozsváron lesz

3. A kongresszus csak erdélyi illetőségű de-
legátusok mandátumait igazolhatja. (Erre a pontra
azért volt szükség, mert a kongresszuson Schorr
bukaresti főrabbi is megjelent, mégpedig a bánffy-
hunyadi hitközség delegálólevelével.)

4. A kongresszus az eddig élvezett egyházi
autonómia egyetlen pontját sem adja fel.

5. A kongresszuson az összes szavazások
titkosak.

6. Az ortodox iroda székhelye Kolozs-
váron lesz.

7. Az előértekezletek megállapodtak a köz-
ponti iroda világi elnökének személyében is, még
pedig Tischler Mór kolozsvári nagyiparost jelöl-
ték erre a tisztségre.

8. A kongresszus elnöksége három világi és
két papi tagból álljon.

A kongresszus nagy tetszéssel fogadta Schwartz
Jakab szavait, csupán egynéhány chaszidikus
irányzatú pap csóválta rosszszólólag a fejét és je-
lezte, hogy az előterjesztéssel nem ért egyet.
Wesél tordai főrabbi még kiegészítette az egyez-
mény pontjait.

ban a zsidóság problémája nagyon komplikált
ugyan, de meg kell találnunk a módot, hogy a
zsidó egység figyelembevételével lehetőséget ad-
junk mégis a vallási áramlatok szerinti tagozó-
dásnak. A szenátusban is lesz képviselője a zsidó-
ságnak. De kit képviseljen ez? Az ortodoxiát, a
neológokat, vagy a szefárd zsidókat? Meg kell
oldani ezt a kérdést úgy, hogy az egységes zsidó-
ság legyen képviselve az összes fórumokon. Teg-
nap, amikor láttam az egyes pártok közötti el-
lenséges érzést, azt hittem, hogy a kongresszust
nem lehet megtartani, a most megnyilvánuló
egység azonban meggyőz róla, hogy sikeres mun-
kát fogunk végezni.

— Közlöm önökkel a miniszter ur üzenetét.
A miniszter ur azt kívánja, hogy az ortodox köz-
ponti iroda székhelye Kolozsváron legyen. A mi-
niszter urnak ugyanis az a véleménye, hogy a
központi iroda, melynek feladata a hatóságokkal
tartaltni az érintkezést, csakis Kolozsváron telje-
sítheti eredményesen ezt a feladatát. Ez a kívánság
nem presszió, hanem a miniszter ur legjobb meg-
győződése. Másik kívánsága a miniszter urnak,
hogy a központi iroda elnöke ne legyen rabbi,
mert a pap hitközségének alkalmazottja és így
függő viszonyban van. A zsidóságnak érdeke,
hogy az elnök független ember legyen. Látom,
hogy önök ezt a kívánságot máris magukévá tet-
ték a Schwartz Jakab ur által ismertetett megol-
dási tervvel. Tischler ur jelölését az elnök-
ségre a leghszerencésebbnek tartom.

Tischler Mór és Hirsch Adolf felszólalása

A kormánykiküldött ezután szerencsét kíván
a kongresszus munkájához.

Jonescu államtitkár beszédét a delegátusok
hosszantartó lelkes tapsal honorálták, amelynek
elűtével Tischler Mór emelkedett szólásra. Tischler
Mór a következőket válaszolta Jonescu állam-
titkárnak:

— Nagy örömmel vettük a miniszteri tanácsos ur kijelentését az ortodox egységről. Biztos vagyok benne, hogy nincsen senki közöttünk, aki ne lenne szolidáris Nagyrománia eszméjével. A mi kívánságunk az, hogy az ortodoxiának adják meg az autonóm jogokat. Mindenekelőtt kijelentem, hogy lelki vezetőink, tudásuk folytán, csakis rab-bik lehetnek ezután is.

Tischler Mór beszéde után Hirsch Adolf kért szót és méltatta a kormány képviselőjének tapintatos eljárását.

Felfüggesztik a tanácskozásokat

Jonescu államtitkár időközben elhagyta a kongresszusi termet, ahol már Hirsch Adolf beszéde alatt külön csoportok alakultak és oly hevesen vitatkoztak, hogy a beszéd végeztével teljes lett a zűrzavar. A chasid rabbik ugyanis nem hajlandók teljes egészében magukévá tenni a Schwartz Jakab által előterjesztett paktumot. Ekörül oly nagy lett a vita, hogy a tárgyalást nem lehetett folytatni. Tischler Mór megkísérelte ugyan, hogy lecsillapítsa kedélyeket, de szavai beleveszték a zajba. Az izgatott hangulat ezért szükségessé tette, hogy a kongresszus további folytatását este hat óráig felfüggeszessék.

Délután különböző egyezkedési tárgyalások voltak, de lapzártáig ezek pozitív eredménnyel nem jártak. Remény van azonban arra, hogy az eredeti megállapodás mégis találkozni fog a kongresszus többségének akaratával, annál is inkább, mert a szavazások titkosak lesznek. (m. e.)

Ibanez, a világhírű spanyol költő zsidó-nak vallja magát

Ő mutatta ki legelőször Kolombus Kristóf zsidó származását

(Newyork, dec. 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Most érkezett ide Vicente Vlasco Ibanez, Spanyolország hírneves költője, a „A négy apokaliptikus lovas” című világhírű mű szerzője, aki idejövetele után azonnal érintkezést keresett a zsidó irodalom vezető egyéniségeivel. A költő egy zsidó újság munkatársa előtt így nyilatkozott:

— Tudom és érzem, vérmérsékletem is igazolja, hogy zsidó származású vagyok. Különböző is meg vagyok róla győződve, hogy a spanyolok ötven százalékban sémita származásúak. Azt hiszem, hogy szefárd zsidók utódjai vagyok, akiket egyébként a zsidó faj legkevésbé kevert vérű fiainak tartok. Az askenázi zsidók vérében már inkább akad szláv alkatrész, minthogy a történelem folyamán a szláv törzsek közül többen egészben vagy részben áttértek a zsidó vallásra. Ha az ember gondosan tanulmányozza a spanyol történetet, rájön arra, hogy zsidók és arabok nagy hatással voltak a középkori Spanyolországára, mert rendkívül nagyszámban történtek közöttük házasságok.

Az író azután emlékeztetett arra, hogy

1910-ben ő mutatott legelőször arra, hogy Kolombus minden valószínűség szerint zsidóktól származott.

— Egyetlen hiteles okirat sem szól arról, hogy Kolombus valamikor Genuában élt volna. Ez tehát felderítetlen titka a felfedező életének és ugy látszik, hogy Kolombus minden alkalommal amikor származásáról szó volt, valamit el akart titkolni. Nem Kolombusnak hívták, hanem Colon-nak. Minden ránk maradt és tőle származó aláírás így hangzik: Christobal Colon. Akik Kolombus terveit a spanyol királyi udvarnál támogatták, zsidók voltak. Az aragoniai herceg kincstárnoka, Santangel és a kasztíliai királyné titkára, Coloma jó zsidók voltak, akikről ránk is maradt néhány zsidóvonatkozású költemény.

Ibanez végül megemlékezett Angel Pulido szenátor kezdeményezéséről. Pulido propagálja a

Végetért a kereskedők országos kongresszusa

A kereskedelemügyi miniszter a szabadkereskedelem hívének vallotta magát
Luca Niculescu-Ritz nyilatkozott az Uj Keletnek

(Bukarest, december 11. Az Uj Kelet küldött munkatársától.) A kereskedő-kongresszus második napján sem csökkent a kereskedők érdeklődése dacára annak, hogy hétköznapi lévén, a bukaresti kereskedők üzleteiket nyitva tartották. Mégis szokatlanul nagy számban jelentek meg az érdeklődők a kongresszuson.

Decentralizálták a Sfatuit

Dél előtt tíz órákor már zsúfolásig tele volt az Eforia nagyterme. A delegátusok lelkesedése nem csökkent, csupán a kormány elleni elkeseredés fokozódott, mert a kormány kiküldöttei a kongresszus második napján sem jelentek meg.

A hétfői ülés első szónoka Richard Tufli volt tanár, a román kormány volt prágai kereskedelmi ügyvivője volt, aki a kereskedelem általános érdekeiről tartott határozó beszédet. Richard Tufli, aki különben is igen népszerű az ország kereskedői között, a kongresszus lelkesen megéljenzte.

A délelőtti felszólalások a Sfatul reorganizációjának módjait vitatták meg. A részletes vitát P. Niculescu Ritz vezette. A vita során kimondták, hogy a Sfatult decentralizálni fogják, úgy hogy Kolozsvár, Arad és Temesvár Sfatuljai autonómiát fognak kapni.

A kereskedelemügyi miniszter a szabadkereskedelem híve.

A délutáni ülésen Evian dr. elnökölt. Az ülésen Constantinescu kereskedelemügyi miniszter is megjelent, aki elsőnek szólalt fel a délutáni ülés során. Constantinescu hosszabb beszédet tartott és kijelentette, hogy ő is a szabadkereskedelem híve. Ezután arra kérte a kereskedőket, hogy bizzanak annak a bizottságnak a munkájában, amelyet a kereskedők sérelmeinek orvoslására összehívtak.

zsidóknak nagyobb tömegekben való visszatérése Spanyolországba. Ibanez szerint ez a kérdés ma nem lehet aktuális, azonban nagyon szívesen látná, ha egyes zsidók ismét visszatérnének az országba, különösen azok, akiknek szülei vagy ősai egykor itt éltek és könnyen asszimilálódnak a spanyol klímához.

Ibanez ezután Max Nordaunval való barátságáról beszélt. Huszonöt évvel ezelőtt ismerkedett meg a nagy íróval Párisban, ahová köztársasági érzelmei miatt menekülnie kellett Spanyolországból. Ezt a barátságot a két író a háború során felújította, amikor Nordaunak Spanyolországba kellett menekülnie. Spanyolországban zsidókérdést ma nem ismernek. Bauer, a Rothschild-ház madridi képviselője egyike a legbefolyásosabb embereknek Spanyolországban.

A miniszter beszéde után a csatolt területek kereskedői több felszólalásban a csatolt területek speciális kereskedelmi érdekeire hívta fel a kongresszus figyelmét. A kongresszus este nyolc órákor ért véget.

A kongresszus résztvevői este kilenc órákor a Grand Hotelben bankettre ültek össze. A bankett mindvégig emelkedett hangulatban zajlott le. Az első pohárköszöntőt Juon Niculescu mondotta, aki öfelségére üritette poharát. Pohárköszöntőt tartottak még Temistocle Alexandrescu, Bukarest helyettes polgármestere és Mirces mérnök, a gyár- és iparosok országos szövetségének elnöke. A delegátusok nevében Richard Tufli beszélt, aki összetartásra buzdította az ország kereskedőit.

Luca Niculescu nyilatkozata az Uj Keletnek

Az Uj Kelet munkatársának alkalma volt beszélgetést folytatni Luca Niculescu-Ritzszel, aki a kongresszus várható eredményeiről ezeket mondotta:

— A kongresszus teljes sikerrel járt. Remélem, hogy a parlament, a kereskedelmi miniszter és a kereskedők támogatása, ez a három elsőrendű tényező sikerre fogja juttatni a kereskedők követeléseit. Nagy dicséret illeti meg az erdélyi kereskedőket, különösen a kolozsváriakat, közöttük is Evian dr.-t, akinek nagyrésze volt a kongresszus sikerének kivívásában. Az Uj Kelet után is arra kérem az erdélyi kereskedőket, támogassák továbbra is a Sfatult, nehogy az ígéretek csak ígéretek maradjanak. (t. i.)

* Ha gummi-óvszert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá”-t.

Egy zsidósors

(61)

Regény. Dán nyelven írta Méir Aáron Goldschmidt.

Jakob szemével átfogta az egész jelenést. A pillanat szépségének és boldogságának átérzése megárasztotta szívét, az ifjúság gazdag, egészséges élete lüktetett ereiben és halk, emésztő vágyakozás lopózott lassan a szívébe. Poharát fölragadta és úgy kiáltotta:

— Első poharammal ime köszöntöm az alvilág isteneit, a Gyötrelmet, a Gondot és a könnyeket fakasztó Halált. Sötét areal lesnek reánk halandókra, amikor a napvilág ragyogó szellemei vesznek körül bennünket, mivelhogy jól tudják ők, jön az örök éj az örök homály — és ez az ő idejük. Harcolok veletek sötét hatalmak, mert az én lelkem fényessége sohasem fog kialudni. De ha barátságokat egy pohár bor árán meg tudom venni, — szívesen veszem. Ime, vedeljétek!

Ezekkel a szavakkal földre locsantotta borát és az egész társaság ujjongva követte példáját.

Akkor aztán Fangel töltötte meg poharát és így kezdte:

— Én nem vagyok Bendixen, én nem tudom szavaimat gólyalábakon kezdeni és papucsban végezni, ezért megelégszem vele, hogy csak ennyit mondjak: én ezt a második poharat, — vigyen el az ördög engem, — saját magamnak áldozom. Miközben az alvilág istenei a földből nyalják az ő részüket, én mint ember poharamból iszom — és fenékgig iszom. Prosit!

— Allok elébe! Én is! Én is! — kiabálták mindannyian és fenékgig üritették poharukat.

— Hogyan izlik ez a bőfsztyk? kérdezte Gröndal és belenézett szomszédja tányérjába. Csak arra vagyok kíváncsi, hogy nem tévedtem-e

és véletlenül cipőtalpat rendeltem-e?

— Gyalázatosan szivós! — sóhajtott a szomszéd és közben egy pillanatra pihenőt engedélyezett fogainak.

— Akkor meg vagyok nyugodva — mondotta Gröndal és kiitta borát. — Különböző is volna néhány megjegyzésem, minthogy itt az előbb bizonyos szívfájdalmakról és asszonyi szemekről esett szó. Tudniillik, hogy az én praxisomban már ilyesmi is előfordult. Abban az időben, amikor némineműleg husz esztendő voltam, létezett két szem, melyek ha rámpillantottak, a szívemet valami furcsa, vágyakozó hangulatba hozták — egészen a Bendixen diagnózisának megfelelően. Nem tudtam a dolgot megérteni, amíg csak egy évvel később nem értesültem róla, hogy vízbeölte magát. Ma este éppen nyolc éve annak. Azok a szemek szépek voltak: az ő emlékükre, mind a kettőre külön külön ime poharat üritek.

Gröndal gyors egymásutánban két pohár bort hajtott le.

— Óh Gröndal, — mondotta sugva König, — hát azért szaladsz mindig megnézni, valahányszor az újság arról ad hírt, hogy egy asszony vízbefulladt? Én mindig azt hittem, hogy csak a hulla kedvéért teszed.

Szünet után megint Jakob szólt.

— Néha az ember elsőízben hall valami dolgról és mégis úgy érzi, mintha már valamikor hallotta volna, valami csodálatos, homályos előbbi időkben. Pontosan emlékszem rá, hogy egy olyan eset, amelyet Gröndal éppen most beszélt el, szemem előtt állt már, — határozatlan körvonalakban, — minthogyha lelkem sejtette volna, hogy valamikor hallani fogok róla. Egyik este volt az Oestergadén. Elgondolkodva sétáltam és egyszer csak egy fiatal hölgy jött velem

szembe. Fátyolán keresztül szemének az a bizonyos pillantása tűzött rám, amiről éppen beszélünk. Egész bensőm belereszkedett. Olyan érzés volt ez, mintha azok a sugárzó szemek egy pillanatra minden melegséget belém forraltak volna és aztán hirtelen újra a hidegben állának. Egy tiszt jött sietve a hölgy után és megszólította és karanfogta. Kimondhatatlanul keserű érzés fogta el szívemet és megfordultam. Ugy éreztem, mintha az a tiszt egy ártatlan fiatal lányt csábított volna el, akit én szerettem. Magam is gunyolódtam örültségemen, de nem tudtam szabadulni ettől az érzéstől.

— Az este óta gyűlölök minden katonatisztet.

— Minden katonatisztet! Ez egy kicsit erős! — mondotta a társaság egyik tagja. — Mindazáltal ki tudja, közülök hányan követik el ugyanezt a bűnt, mint ez az egy!

— Igen, minden katonatisztet! — folytatta Jakob szenvedélyesen. — Jobban mondva minden fiatal katonatisztet. Ezek azok az emberek, akik egész idejüket azzal töltik, hogy fiatal lányokra vadásznak, nincs más gondolat a fejükben, úgy hogy végül is nincs olyan asszony, akire tisztelettel tudnának tekinteni. Amiben nagyon kevésbé hasonlítanak azokhoz a lovagokhoz, akiknek helyét elfoglalták.

Léwy odahajolt Jakobhoz, úgy sugta neki:

— És akik olyan testületet alkotnak, melybe zsidót nem vesznek föl — ugye?

Jakob elpirult és hallgatott.

— Énekeljünk valamit! — kiáltották többen.

— Igen, énekeljünk körbe! — vették át a jelszót a többiek, — mindenki élénkel egy ismert nótát és mi többiek kórusban kísérjük.

(Folyt. köv.)

Koldusok

...

Tea mellett szobakerültek a koldusok.

Egy ur: A koldus utálatos és toladó. Azért sem szimpatikus, mert nem őszinte. Engem mindig felháborít, valahányszor a véletlen koldust hoz elém. Az embernek nincs módjában minden koldusnak ajándékot adni és hányszor éri az embert az a veszedelem, hogy egy szemtelen komédiást ajándékozzon meg, holott az alamizsna annak járna, aki megérdemli.

Egy hölgy: Akkor inkább ne adjon semmit.

Egy ur: Ezt nem vallo. Azért jótékony vagyok, csak hogy inkább csendben adakozok, amikor senki nem látja.

Egy fiatal leány: De hiszen akkor nincs aki ellenőrizhetné őnt.

Egy ur: Hogy érti ezt?

Egy fiatal leány: Ugy, ahogyan mondom. Ismerek jószívű, kedves embereket, akik a koldus-üggyel épenugy vannak, mint ön. Itt van például a néném, akinél a mult telet töltöttem. Valahányszor nem adott egy koldusnak, ezeket mondotta: „Holnap utalványt küldök a vakok intézetéhez, vagy a szegény anyákat istápoló egyesülethez, vagy a vöröskereszthez. Legalább tudom, hogy a pénz eljut a megfelelő helyre.” Másnap persze nincs pénzalvány a házbán, vagy senkinek sincs ideje postára menni, vagy nincs pénz. Szóval soha el nem küldték a „legmegfelelőbb helyre” az adományt. De ha az ember az utcán ad valamit a koldusnak, tudja, hogy valamelyest mégis jót cselekedett.

Egy idősebb hölgy: Gondolatnak is borzasztó, hogy vannak emberek, akik hivatást üznek a kolduláshoz. Látni embereket, akik a legnagyobb hidegben mezeten lábbal ülnek a gyalogjárón. Ez már nem koldulás, ez ipar. A rendőrségnek ki kellene pusztítani ezt az ipart.

Egy fiatal ember: Én úgy vélem, hogy éppen azért, mert a kolduláshoz hivatás lett, a rendőrségnek nincs joga beleavatkozni. Nyilvánvaló, hogy ez a hivatás nem kényelmes és nem könnyű. Ismerek egy koldust, aki naponta tizenkét órán át áll az utca sarkán. Egy másik koldus, asszony, tul van a hetvenen és minden este kilenc órától reggeli két óráig áll az elegáns utvonalon, hogy a mulatozók kolduljon. Elvégre nem lehet elvárni, hogy ezek a testileg leromlott, vagy erkölcsileg züllött emberek gyárakba, vagy műhelyekbe menjenek és kiszorítsanak azokról a helyekről, ahol jól fűtik a helyiséget, ahol levegő van a fiatal és munkaerős embereknek.

Egy fiatal asszony: Az utcán nem adok senkinek, de aki az ajtómon kopogtat, mindig számíthat arra, hogy egy tányér levest kap, egy kis főzeléket és kenyert. Ezt már beleszámítom a konyhapénzbe.

Egy fiatal ember: Milyen ügyes!

Egy fiatal asszony: Az ötödik emeleten lakom és nincs liftem. Észrevettem, hogy majdnem mindig ugyanazok a koldusok jönnek hozzám. Nehezen cihelődnek fel az öt emeleten, de amikor levánszorgnak, utközben mindig kéregetnek. Egyébként magam is megértettem szomszédaimmal, hogy a koldusoknak jár valami ennivaló. Így megtörtént gyakran az a mulatságos eset, hogy a koldus nálam jóllakott és dühöngve kellett ennie a szomszédnál, mert pénzt nem kapott. Az is megtörtént, hogy a szerencsétlen ember kénytelen megbetegedni és ilyen esetben bizony hetekig elmaradt. Ő maga is takarít vele, de főként én.

Egy idős ur: A koldusok ellen lehet bármit mondani, de meg kell hagyni, általában nincsenek jól táplálva. Orvos vagyok és mesterségemnél fogva gyakran megfigyelem őket. A legtöbbje beteg. És ha igaz, hogy némelyik közülük koldulással sokat keres, bámulatraméltó mégis, hogy mennyi energiával tudnak nélkülözni. És ezt nyilván csakis azért teszik, hogy szánalmat keltsenek.

Egy idősebb hölgy: Ez a koldulásban a legközönségesebb vonás.

Egy öreg ur: Éppen ellenkezőleg. Ez a legheroikusabb vonás. *Johann Sling.*

Mussolini leteszi a diktátori hatalmat

Róma, december 11. Mussolini elhatározta, hogy diktátori hatalmát leteszi és ezenfelül alkotmányos miniszterelnök lesz. A minisztertanács elhatározta, hogy a jelenlegi parlament ülését befejezi és egyúttal feloszlatja az országgyűlést. A parlament ülésének befejezése Mussolini elhatározásával van összefüggésben, mert amikor a miniszterelnök a nemzethez apellál, bizonyosságot tesz arról, hogy nem kéri továbbra is a diktátori hatalmat, hanem visszatér az alkotmányos módszerekhez. Az új választások valószínűleg tavasszal lesznek.

Botrányok a budapesti egyetemen

A fajvédők újabb akciója. A tanárok és az ifjusági vezetők elítélik az excesszusokat. Pekár dékánt inzultálni akarták

(Budapest, december 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint minden alkalommal, amikor fontos fordulat előtt áll Magyarország sorsa, a fajvédők olyan dolgokat követnek el, amelyek legalább is kockázatosak teszik a készülő vállalkozást. Így történt ez azon a napon, amikor Bethlen István Párisba indult, hogy a magyar kölcsönt elintézzé. A budapesti egyetemen megint felújultak a néhány év előtti botrányok. Felbujtatott elemek az egyetemen azzal az indoklással, hogy meg akarják bosszulni a meggyilkolt katonát, akiről még egyáltalán nem derült ki, vajjon a zsidó henteslegény, vagy pedig saját bajtársai ölték-e meg, zsidó hallgatókat megverték.

A botrány az egyetem közgazdasági fakultásán történt, ahol a 2-es számú folyosón körülbelül harminc diák a termekből kiözönlött fiatalemberket

igazoltatni kezdte.

A kevés számú zsidó hallgató az inzultus elől a másik folyosóra menekült, hogy így jusson le a földszintre. A Bajtársi Szövetség diákjai azonban elállották az utat és a védtelen zsidó fiukat megverték. Egy óra múlva rendőrök érkeztek, akiket a botrányhősök pfuj-kiáltással fogadtak.

Másnap reggel az állatorvosi főiskolán és a közgazdasági egyetemen négy zsidó hallgatót vertek meg. Az inzultált fiúk a nemzetgyűlés folyosóján felkeresték Pikler Emil szociáldemokrata képviselőt, akinek elmondták, hogy az egyetem tanárai és maguk

az egyetemi ifjuság vezetői is élesen tiltakoztak az igazoltatások és botrányos verekedők ellen.

Anarchista klubot alakítottak Ottó főherceg trónrajuttatására

(Budapest, szeptember 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Fantasztikus összeesküvést leplezett le néhány nappal ezelőtt egy feljelentésre a budapesti rendőrség. Legérdekesebb a dologban, hogy a fantasztikus terv a Markó-utcai fogházban, betörők agyában szülemlett meg. A rendőri nyomozás adatai szerint a Markó-utcai fogházban egy 170 ezer koronás lopás miatt letartóztatásban ül Tuzson László nevű hennteseg. Ez cellatársaival elhitette, hogy ő az A. C. politikai szervezetnek magyarországi kiküldötte. Ennek a szervezetnek, melynek központja Bécsben, a Sacher-szállóban van, messzeágazó szervei hozták létre a bulgáriai és törökországi forradalmakat. Tuzson annyira meg tudta nyerni fogolytársai bizalmát, hogy ezek közül elsőnek Rutich Elemér magánhivatalnok és Landau Jenő kereskedősegéd csaptak fel hívóknak. Tuzsonon kívül egy másik forradalmár is volt a fogházban, Beregi László, akinek indítványára a fogházban a rabok között megalakították az A. C. pirosfekete anarchista klubot. A tagoknak szigorú hallgatás volt kötelességükké téve és meg kellett esküdniük arra, hogy aki közülük szöszegő lesz, az halálbüntetésnek veti alá magát. Beregi és Tuzson, amikor már elég hivat gyűjtöttek maguk köré, kifejtették programjukat, amelynek első pontja az volt, hogy el kell tenni láb alól mindazokat az államférfiakat, akik akadályai a nemzetközi béke megszilárdulásának, közöttük elsősorban Benes csehszlovák külügyminisztert és Poincaré francia miniszterelnököt, de nem kell kimélni Horthy Miklós kormányzót sem, akit meg kell félemlíteni. A pirosfekete anarchista klub végoéja azonban legitimista szervezkedés volt. Egyhangu lelkesedéssel fogadták

Kétségtelen, hogy a verekedéseket politikai csoportok rendezték, akik félrevezették az ifjuságnak nagy részét és felizgatták a zsidók ellen.

A nemzetgyűlésen Pikler szocialista képviselő hevesen kikelt a fajvédő sajtó újabb igaztása ellen.

Vass miniszterelnökhelyettes kijelentette, hogy nem olvassa a fajvédő lapokat, annyira undorodik ezeknek az újságoknak a hangjától, de az ügyességnek utasítása van, hogy lázítás esetén járjon el az illető lapokkal szemben. Egyébként kijelentette, hogy mindazok, akik a rendet különösen most, amikor a miniszterelnök az ország talpraállítása érdekében külföldön van, megbolygatják, a törvény teljes szigorával fogják lakolni. Ha az előadások rendes menete rektori intézkedésekkel nem volna biztosítható,

a kormány az egyetemet bezárja.

Hasonlóképpen nyilatkozott Klebelsberg közoktatásügyi miniszter is.

A mai napon a zsidó egyetemi hallgatók nem jelentek meg az előadásokon, jöllehet az ifjuság nagyrésze nem azonosítja magát a rendbontókkal és azoknak a zsidók ellen irányuló határozataival. Az egyetemi tanároknak a mai lapokban megjelent nyilatkozatai szerint már hónapok óta a tanítás és a munka az egyetemen a legnagyobb rendben folyt és magyarok és zsidók baráti és kartársi közösségben működtek együtt. Három fiatallembert akik Pekár dékánt inzultálni akarták, a rendőrség letartóztatta. Nevüket egyelőre a nyomozás érdekében nem közlik.

el azt a tervet, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel keresztülvizszik Ottó főherceg hazatérését és előmozdítják, hogy Ottó elfoglalhassa a trónt. Az anarchista társaság elhatározta, hogy a király hazatéréséhez szükséges költségeket betörésekből fogják megszerezni. Esküt tettek valmenyien arra, hogy ezután a betörésekből származó bevételeknek csak kis hányadát fordítják a saját céljakra, a harcosolt pénz tulnyomó részét a király hazatérési költségeire gyűjtik össze. A rendőrség megállapította, hogy a társaság tagjai közül időközben Rutich Elemér és Landau Jenő már szabaddal vannak, a többiek ellenben még mindig ülnek. A rendőrség Rutichot és Landaut most letartóztatta és felkészítés bűntette címén átkísérte őket az ügyészség Maró-utcai fogházába.

Egy semleges államban fog Románia Oroszországgal tárgyalni

Bukarest, december 11. Az „Adeverul” szerint Románia és Oroszország között hamarosan megkezdődnek a politikai jellegű tárgyalások és pedig valamelyik középeurópai semleges államban. A kérdésről csak a tiraspoli tárgyalások végleges befejezése után fognak az érdekelt kormányok határozni.

A magyar kölcsön párisi feltételei

Páris, december 11. A magyar kölcsönkapcsolatban a „Temps” cikket ír és leszögezi, hogy Magyarország pénzügyi szanalása két feltételtől függ: Magyarországnak helyre kell állítania a jóviszonyt összes szomszédjaival és kielégítő megállapodásokat kell kötnie hitelezőivel jóvátételi tartozásainak rendezésére. A lap azt hiszi, hogy mindkét feltétel teljesíthető.

Devizák	Erdélyi pénzpiac december 8-án						Kolozsvárt fizettek 100 lejért
	A kolozsvári clearing-iroda jelentése						
	Temesvár	Brassó	Arad	Nagyvárad	M.-Vshely	N.-Szeben	
Zürich	3430—10	3440—30	3430—10	3435—20	3440—25	3440—30	288—290
Newyork	196 ¹ / ₂ —95	197 ¹ / ₂ —96	197—95 ¹ / ₂	197—96	197 ¹ / ₂ —96	198—96 ¹ / ₂	05100—05300
London	858—54	862—57	858—54	862—58	—	—	0119—01110
Páris	1060—50	—	—	—	—	—	1045—1055
Milano	860—52	—	—	—	—	—	855—860
Prága	576—72	580—75	—	—	—	—	1680—1695
Belf. m. k.	—	—	—	—	—	—	16800—17000
Külf. m. k.	—	—	—	—	—	—	8800—9000
Belgrád	—	—	—	—	—	—	4255—4260
Varsó	—	—	—	—	—	—	—
Bécs	362—65	—	—	—	—	—	36000—36400

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

— **A kereskedelmi miniszter Kolozsvárra jön.** Tancred Constantinescu kereskedelmi és iparügyi miniszter szombaton Cicos vezérigazgató kíséretében Kolozsvárra érkezik, ahol a vásárnappal délelőtt a kereskedelmi és iparkamara dísztermében megtartandó ünnepi közgyűlésen fog megjelenni. A díszközgyűlésen leplezik le a király életnagyságu festményét. A díszközgyűlés délelőtt fél tizenkettőkor kezdődik az elnök ünnepi beszédével. Az arckép leplezése után az iparosgyűlés dalárdája a királyhimnuszt énekli.

— **A külföldi munkások tartózkodási engedélyének meghosszabbítása.** Az állambiztonsági hivatal felhívja mindazokat külföldi illetőségű munkásokat, akik Romániában dolgoznak, hogy tartózkodási engedélyük lejártá előtt kérjenek az iparügyi felügyelőségtől nélkülözhetetlenségüket bizonyító igazolványt, mert a hivatal csak ennek alapján hosszabbítja meg tartózkodási engedélyüket.

— **Nem emelik a tisztviselői fizetéseket.** A pénzügyminiszter a kamara pénzügyi bizottságának tegnapi ülésén közölte, hogy az új költségvetésben sem emeli a tisztviselői fizetéseket, mert biztosra veszi a lejárvását és az élet megolcsóbbodását. Ennek első jele az új lakások bérének esése.

— **Az új alkotmány és a naturalizálás.** Bukarestből jelentik: Az okiráltságban érvényben volt törvények értelmében az idegenek (külföldiek) a román állampolgárságot a régi alkotmány 7. és 8-ik cikkében lefektetett határozatok értelmében szerezhették meg. Miután az impérium átvétele után ezt az alkotmányt a csatolt részekre is kiterjesztették, az állampolgárságnak és a letelepedésnek kérdését a csatolt területeken is minden egyes esetben a régi alkotmány cikkeinek alapján bírálták el és ezek az ügyek az igazságügyi minisztérium hatáskörébe tartoztak. Az idézett törvényes rendelkezések értelmében minden idegen folyamodhatott a naturalizálásért, amelyet a kérvény benyújtása után számított 10 év múlva azután a parlament szavazott meg minden egyes esetben. Az új alkotmányban ezek a rendelkezések tudvalevőleg modern szellemben bizonyos módosításokat szenvedtek, amennyiben a 7-ik cikk a régi alkotmány idevágó intézkedését megváltoztatta. Eszerint a naturalizálás módozatait és a naturalizálási eljárást új speciális törvény fogja rendezni, a naturalizálás fölött pedig ezután nem a parlament, hanem a minisztertanács fog dönteni. Marzescu miniszter elrendelte ennek a speciális törvénynek legsürgősebb elkészítését, minthogy a naturalizálási kérvények ezrei várnak sürgős elintézésre és a miniszter meggyőződött arról, hogy ebben a tőlőtte fontos kérdésben minden további halasztás sok olyan lakos érdekeit katasztrófálisan érinti, akik már 10 és több éve laknak az ország területén. Az új rendelkezések modern szellemben oldják meg a naturalizálás problémáját. Az elírt „stagiú“-t új kérvényezők számára 10 évről leshálítják 6—8 évre, viszont olyanok, akik már hosszabb idő óta laknak itt és kérvényeiket az új alkotmány életbeléptetése előtt nyújtották be és „certificat“-ot (igazolványt) kaptak az igazságügyi minisztériumtól, a végleges naturalizálás elnyerésében bizonyos előnyöket fognak élvezni. Haladást jelent az a rendelkezés is, hogy a naturalizálás a törvényes hitvesre és a kiskorú gyerekekre is kiterjed, mivel a régi alkotmány csak az egyéni naturalizálást ismerte el.

— **A Karamazoff fivérek Amerikában.** Berlinből jelentik: A moszkvai művésztszűrsulat, Konstantin Staniszlavszky és Vladimir Nemirovics Dancsenko vezetése alatt megkezdte második vendégszereplését Newyorkban. Az ünnepi megnyitódarabon Duse Eleonora és Reinhardt is helyet foglalt a nézők soraiban. A moszkvai művészek ez alkalommal eltértek régi műsoruktól s csupán párbeszédet adtak elő Dosztojevszkij „Karamazoff fivérek“ című regényéből. A párbeszéd után a konferencián röviden ismertette az egyes jelenetek közötti összefüggést.

— **Szabadlábra helyezték Zelea Codreanut.** Bukarestből jelentik: A fascista-antiszemita összeesküvés tagjai közül Zelea Codreanut két diákkal együtt szabadonbocsátották.

— **Éjszakai tüntetések Kolozsváron.** Tegnap éjjel újabb tüntetések voltak Kolozsvár utcáin. Mintegy kétszázfőnyi botokkal, kövekkel és revolverekkel felszerelt tömeg vonult este fél-tizenegykor a Metropol-kávéház elé. Sokan benyomultak a helyiségbe és kizavarták onnan a vendégeket. Az odaérkező rendőrcsapatok kiűrtették a kávéházat, mire a tüntetők Elián Viktor szeszraktárát akarták megostromolni, de ebben is megakadályozták őket. Taktikát változtatva a tüntetők kisebb csoportokra oszlottak és az egyes utcákon több járőrelőt inzultáltak, köztük Nemes bölcsész-hallgatót, aki fején szenvedett súlyos sérülést. Több hazaigyekvőt a Központi-szálló és a Korona-étterem előtt inzultáltak a tüntetők, akik bevették a Schasz Chevra imaházának, a Zsidótemplom-utca több házának és a Tarbut-gimnázium összes ablakait. A mozgósított rendőrséget, mely békésen akarta az utcai tüntetőket szétoszlatni, gúnyszavakkal fogadták. Különösen az Eötvös-utcában talált a rendőrség erős ellenállásra, amelynek hevében több sebesülés is történt. Azután a rendőrség a tüntetőket körülfogta és leigazoltatta. Tizenkét vezetőt letartóztattak. Egyiküket, akit feltételeken szabadlábra helyeztek, félórával később ismét elfogták, mert a Newyork-kávéház egyik alkalmazottját fejbeverte. A letartóztatottakat reggel elbocsátotta a rendőrség, de valamennyiük ellen megindította az eljárást. — Bukarestben is megismétlődtek a diákvargások. Tegnap délután mintegy 300 diáknak sikerült a királyi palota elé jutnia, ahol hazafias dalokat énekeltek, míg a csendőrség szét nem oszlatta őket. Erre a diákok az egyetemre vonultak, utközben összeütköztek a rendőrséggel, Ralle rendőrfelügyelőt inzultálták. A bukaresti egyetem rektora este felhívást tett közzé, amelyben figyelmezteti a diákságot az egyetemi szabályzatra és közli, hogy mára összehívta az egyetemi tanácsot a szükséges intézkedések megbeszélésére. A diákok az orvostanhallgatók otthonában gyűlést tartottak, határozati javaslatot fogadtak el, amelyben követelik a numerusz klauzusz törvénybeiktatását, a diákság anyagi segélyezését, a boncolásoknak felekezeti szerinti rendezését, a nemzeti érzületet inzultáló sajtó megrendszabályozását, az új egyetemi szabályzat eltörlését, a Vacarestiben letartóztatott diákok szabadonbocsátását és az egyetemi felvételi vizsgák megszüntetését. Este újabb tüntetést kíséreltek meg a királyi palota előtt, de a kivezényelt katonaság ebben megakadályozta őket. Harminckett diákot letartóztattak. Ma délelőtt az egyetemi diákok Bukarestben újabb botrányokat akartak provokálni, de a hatóságok energikus fellépése hamarosan helyreállította a rendet. A zavargók indexeit eldobozták. A felújuló diákvargásokkal kapcsolatban ma délelőtt érkező volt a közoktatásügyi minisztériumban Anghelescu miniszter elnökletével, amelyen résztvettek Tatarescu államtitkár, Pangrati rektor, Mosgos főügyész és Nicoleanu tábornok rendőrprefektus. Az érkezőket megállapította a rend fenntartásához és a zavargások megakadályozásához szükséges rendszabályokat.

— **Chanuka-estélyek. Szászrégenben.** A szászrégeni Barisszia, a város összes zsidó fiataljával karöltve december 6-án nagyszabású műsoros chanukaestélyt rendezett. Az estély a városi színház termében folyt le. A kedvezőtlen dátum ellenére is — csütörtöki napon, hetivásár idején — a város zsidó lakosságának színe-java megtöltötte a nagy színháztermet és lelkesedéssel hallgatta végig a hosszú és változatos műsort. A műsoron két színpadi jelenet szerepelt és pedig dr. Deszberg Simon „Közgyűl a nőegylet“ című tréfája és Ligeti Ernő szép bibliai jelenete a „Ruth“. A műkedvelő szereplők, Ronberger Samuné, Fränkel Frida,

Köztársasági mozgalom Perzsiában

Konstantinápoly, december 11. Megbízható jelentések szerint Perzsiában erősen növekedik a köztársasági mozgalom. A helyzet minden pillanatban felborulással fenyeget s ezért a sahnemkülésre gondol.

Békésen elintézik az osztrák közhivatalnokok bérkonfliktusát

Bécs, december 11. A közlekedési tisztviselők és munkások sztrájkjának kitörése miatt Seypell kancellár le akart mondani, de a kormány többi tagjainak kívánságára utolsó kíséreltet tesz a bérharc lezárására. Az állam és a tisztviselők között való közvetítésre Zimmermann népszövetségi delegátust, Ausztria pénzügyeinek ellenőrért kérte fel. Azt hiszik, hogy a konfliktust sikerülni fog békésen elintézni, mert az állami alkalmazottak követeléseinek teljesítésére aránylag csekély összeg, tizenegymilliárd korona szükséges, amit valószínűleg egy a parlament, mint a népszövetség engedélyezni fog.

Stein Gizi, Hirschfeld Reneé, Neumann Magda, Rosenfeld Szidi, Steiner Lure és Schwartz I. mind elsőrangban állották meg helyüket. A műsor kiemelkedő pontja egy precízen betanított keleti tánc volt, melyet Rosenfeld Szidi, Hart Lili és Neumann Mariska lejtettek korhű keleti jelmezekben. M. Marcusi operaénekes klasszikus dalokat adott elő. A műsor menőragyújtással és az ősi „Maót czur“ harci indulóval kezdődött és a „Hatitkva“ hangjaival fejeződött be. Az Uj Kelet részéről Giszkalay János vett részt az ünnepségen. A chanuka jelentőségét méltató ünnepi beszéddel nyitotta meg az ünnepséget, majd a program második felében egy zsidó tárgyú költeményét olvasta fel. Az ünneples a késő hajnali órákig eltartott. — **Nagyszébenben:** Nagyszébenben december 9-én este, az „Unikum“ díszes nagytermében gyűlt össze a város zsidó előkelősége és fiatalsága, hogy a Makabeusok szabadságharcának emlékűnnepét megüljék. Rövid, de annál művészebb műsor volt az ünnepély középpontja. A műsor kiemelkedő pontja Ferenczi Jentus hegedűművész vezetésével bemutatkozott kvartett volt, mely művészi tökéletességgel interpretálta Mozart klasszikus kompozícióit. Straucher német alkalmi költeményt adott elő és Ascher Alfréd poétikus epilógusa fejezte be a műsort. Az Uj Kelet részéről ugyancsak Giszkalay János vett részt az ünnepségen. Verses prólógussal nyitotta meg a műsort, majd később ünnepi beszéd keretében méltatta a chanuka jelentőségét és taglalta az erdélyi zsidóság helyzetét és feladatait. Mindkét ünnepély teljes anyagi és erkölcsi sikerrel végződött.

— **Negyvenötezer lej bonyodalmai.** Az elmúlt évben nagy feltűnést keltett Varga Márton tordai vendégglós letartóztatása, akit Ilies Vaszilie marhakereskedő azzal vádolt, hogy negyvenötezer lejt, amelyet marhavásárlás céljaira adott át neki, elikkasztotta. A vád szerint Varga megvette az ökröket, de ezeket saját céljaira használta fel s a pénzzel elmulasztott elszámolni. Ilies Vaszilie feljelentésére Vargát letartóztatták s többheti vizsgálati fogság után helyezték csak szabadlábra. A vizsgálat lefolytatása után ma került a törvényszék elé az ügy. A tárgyaláson dr. Ujvárosi Miklós táblabíró elnökölt, mint tanácselnök. A vádirat felolvasása után az ügyész szigorú büntetést kér Vargára, akit sikkasztással vádol. A vádbeszéd után Varga kérte mentőtanuinak kihallgatását. A tanúk azt bizonyították, hogy Ilies adott ugyan Vargának negyvenötezer lejt, de ez a pénz nem Iliesé, hanem Vargáé volt. Varga előadta, hogy a pénzt nem Ilies Vaszilie, hanem Iliesné adta át neki s a pénzt jogosan használta fel a saját céljaira, mert az egy konstancai marhaszállítástért járt neki. Varga védője a tanukihallgatások alapján kérte védenccé felmentését. Az ügyész ezzel szemben ragaszkodott a vád tanuinak kihallgatásához, akik szerinte rendkívül fontos vallomásokot fognak tenni Varga ellen. A bíróság tanácskozássra vonult vissza. Rövid tanácskozás után kihirdették a határozatot. A bíróság helyet adott az ügyész kérésének s elrendelte a vád tanuinak kihallgatását is és az új tárgyalást december 16-ra tűzte ki.

— **Pétervári munkabérek.** Berlinből jelentik: A pétervári ipari munkások munkabére ez év első öt hónapjában, hivatalos adatok alapján, a következőképpen alakult: a munkás átlagos reális munkabére januárban 18 rubel 93 kopek volt hetenként, háborúelőtti rubelben számítva, februárban 19 rubel 5 kopek, márciusban 23 rubel 30 kopek, áprilisban 18 rubel 95 kopek és végül májusban 19 és fél rubel. Az 1913-as esztendő munkabéréivel összehasonlítva az 1923 májusi munkabérek 50—80 százalékát teszik ki a békebeli munkabéreknél. A legalacsonyabb viszonylag a vas- és fémmunkások bére (50 százalék), a legmagasabb pedig a kémiai ipari munkásoké (80 százalék).

— **Bergson a legfőbb közoktatásügyi tanács tagja.** Párisból jelentik: Most alakították meg a francia akadémiának egy-egy delegátusából a legfőbb közoktatásügyi tanácsot. Ezek között most a zsidószármazású és világhírű bölcsész, Henry Bergson is helyet foglal. Henry Bergson tudvalevőleg melegen érdeklődik a zsidó mozgalom iránt és minden alkalommal, ha arra szükség mutatkozik, hangoztatja zsidó mivoltát.

— **Özv. Rosenberg Lipótné** javára, aki két évvel ezelőtt a farkasasói szerencsétlenségénél vesztette el egyetlen fiát és kenyerkeresőjét, újabban a következő adományok érkeztek az Uj Kelethez: Weisz Menyhért, Pécska 500, Strasser Károly, Pécska 100, Köves Illy, Szamosújvár 25, Rónai Mariska és Friss Böske chanukai gyűjtése a Hirsch Ödön-szeszgyárban 160, összesen 785 lej. Az összeget postára tettük. A magáramaradt, tehetetlen asszony téli szükségleteinek fedezésére eddig 885 lej folyt be.

**Leszállított
árak!**

HARISNYA,
KEZTYŰ ÉS
KÖTÖTTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSEGEK
EREDETI
GYÁRI ÁRBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

BLATT

**Leszállított
árak!**

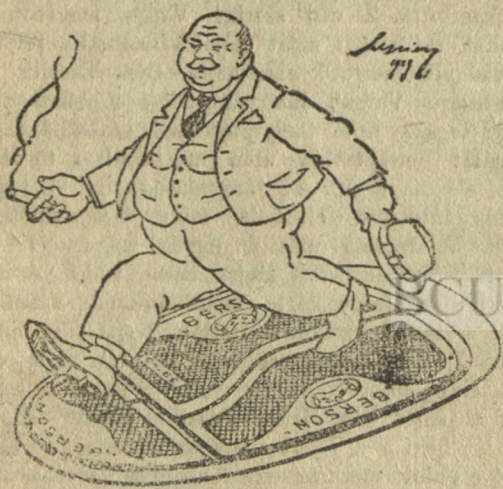
KÖTÖTT-
SZÖVÖTT
ARUHÁZA
CLUJ
KOLOZSVÁR
FÖTÉR 13.
SZÁM
ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

akar venni, ne
sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és teki nts
meg a **SZÉKELY ÉS RÉTI**
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit
sztalosok furnirszükségeit legolcsóbban itt szerezhetik be

**Cipőire tétessen
BERSON-GUMMITALPAT**

és meg fog győződni, hogy ez kellemes viselés.
Azonkívül a Berson-gummitalpat jóval olcsóbb, mint
a bőrtalpat, tehát ennek viselése nagy megtakarítást
jelent. A cipőkészítőtől követelje azonban a szak-
szerű alkalmazást ezen gummitalpatnak a hozzá-
való Berson-cementtel.

Köszörműltessük meg a késeket

Kun Mátyásnál

Calea Victoriei 2.,
mert csak úgy tudjuk kará-
csónykor a kalácsot és sültet
ízletesen szeletelni.

KÖZGAZDASÁG

A romániai német alattvalók vagyoná-
nak lefoglalása. Bukarestből jelentik: A német
kormány tudvalevőleg a Ruhr-megszállás miatt
megtagadta Románia részére a természetbeni száll-
ításokat, amelyek értéke négymillió aranyárka
lett volna. A szállítás előkészítésére a román kor-
mány mérnökökből álló delegációt küldött Német-
országba, amely most táviratilag értesítette a kor-
mányt a németek vonakodásáról. Duca külügymin-
iszter tiltakozó jegyzéket intézett a berlini kor-
mányhoz és utalt arra, hogy a román kormány a
berakott áruk felét a gyárosoknak készpénzben
kifizette. Amennyiben a német kormány a szállí-
tásra kész áruk továbbítását megakadályozza, a
román kormány kénytelen lesz fedezet céljából a
romániai német alattvalók vagyonát lefoglalni.

A mai valutapiac

A zürichi utóőzsdén tegnap a lejt 295-tel
jegyezték. Ma reggelre 288.50-re esett, de ez a
piacot érintetlenül hagyta. Meglehető forgalom
mellett az árak így alakultak: osztrák korona
360—364, magyar belföldi korona 168—172,
szokol 572—573, francia frank 10.50—10.60,
svájci frank 34.30—34.50, dollár 197—198, font
860—865, lira 8.50—8.65, dinár 2.30—2.40.

Valutapiac december 11-én:

Bukarest. Valuták: Napoleon 750, márká
—, leva 145, török lira 110, font sterling 850,
francia frank 11.10, svájci frank 35.00, olasz lira
870, drachma 380, dinár 220, dollár 200, lengyel
márka 70, osztr. korona 28, magyar korona 65,
cseh korona —.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Newyork 573.50—
573.50, London 2504—2504, Páris 3067.50—
3072.50, Milano 2495—2496, Prága 1675—
1675, Budapest 305—305, Belgrád 652.50—
652.50 Bukarest 288.50—288.50, Varsó —,
Bécs 81—81, Berlin 135—130.

A kamara karácsonyi vására. A kamara
karácsonyi vásárának előmunkálatai serényen foly-
nak. Eddig közel ötven kiállító jelentkezett Erdély
különböző városából. A kamara ezuttal tudatja a
résztvevő kiállítókkal, hogy e hó tizenötödikén és
tizenhetedikén az árukat ki lehet rakni.

A kazánfelügyelet újra az iparfelügyelő-
ségek hatáskörébe kerül. Bukarestből jelentik:
Az iparügyi miniszter rendeletére még ez év ju-
liusában az eddig az iparfelügyelőségek hatáskörébe
tartozott kazánfelügyeletet kivonták az iparfelügye-
lőségek hatásköréből és külön kazánfelügyelőségek
szervezését rendelték el. Az iparügyi minisztérium-
ban most elhatározták, hogy a külön működő kazán-
felügyelőségeket felosztatják és január elsejével a
kazánfelügyelettel újra az iparfelügyelőségeket biz-
zák meg. A minisztériumban ugyanis belátták, hogy
az iparfelügyelőségek keretében teljes mértékben
tudják feladatukat teljesíteni.

Magyarországon is megszorítják a de-
vizaforgalmat. Budapestről jelentik: Párisból ér-
kezett távirat szerint Poincaré ma délután fogadja
Bethlen István magyar miniszterelnököt, Kállay
penzügyminisztert, Válfó Lajost és Korányi Fri-
gyest. Kállay pénzügyminiszter elutazása előtt a
kölesémmel kapcsolatban a devizakérdésről is tár-
galt a budapesti bankvezérekkel. Kijelentette,
hogy a párisi kölesöntárgyalások befejezéséig a régi
rendet tartja fenn, de a jegybank felállítása után
a devizaközpont csak ellenőrző szerv lesz. Az ön-
álló jegybank devizaosztálya négy irányban fogja
gyakorolni az ellenőrzést és pedig: magyar koronát
kijánnani továbbra is tilos. Külföldieknek ko-
rona-kölesönt adni nem szabad. Végül a deviza-
osztály ellenőrző feladata az lesz, hogy csak bizo-

nyos számu autorizált pénzintézet foglalkozhat majd
devizával és valutaüzletekkel. És ezek időnként kö-
telesek lesznek a deviza- és valutaüzleteikről veze-
tett tablókát a jegyintézet ellenőrző szervének be-
mutatni. Elhatározott dolog az is, hogy a kölcsön-
ügy elintézésével megszűnik a kétféle, külföldi és
belföldi korona-kurussal való operálás. Az a kér-
dés azonban, hogy a korona egységes árfolyamon
való kiszámítása hány centimes alapon fog történni,
még eldöntésre vár.

SPORT

Az első francia—német futbalmeccs. Pá-
risból jelentik: A háborn kitörése óta most vasár-
nap folyt le Mainzban az első német—francia ba-
rátságos nemzetközi mérkőzés. A meccset a franciák
nyerték meg 3:1 arányban. A német csapat indit-
ványára jövő vasárnap lesz a revánsmérkőzés.

Engedélyezték az NSE országos vivő-
versenyét. A C. C. engedélyezte az NSE or-
szágos tör- és vivőversenyét és így a versenyt
15—16-án rendezik meg. Bukarestben formai
hiba miatt utasították el a kérelmet. Nagyvárad
felterjesztése ugyanis úgy szolt, hogy az NSE
országos bajnoki vivőversenyt rendez. Mihelyt in-
formálódtak róla, hogy csupán országos versenyről
van szó, készséggel teljesítették a kérelmet.

Sipos Márton újabb világrekordja.
Budapestről jelentik: A bankszövetség szom-
bati uszóversenyén a Rudas-fürdőben meghívási
verseny keretében Sipos (MAFC) először uszott
200 méteres távon. Ideje 2 perc 51.6 mp. Ez az
idő új világrekordot eredményezett. Eddig Rade-
macher (német) tartotta 2 perc 54.4 mp.-es idő-
vel. Sipos kitűnő formája valószínűvé teszi párisi
győzelmét.

Az FTC Romániában. Budapest szimpatikus
csapata az FTC Konstantinápolyba 3 mérkő-
zést fog játszani, december 28-án Galata Serail,
december 30-án Feuer Bagce és január 1-én
a konstantinápolyi válogatott ellen. Az FTC utköz-
ben is akar mérkőzést játszani. Az erdélyi városok
közül Kolozsvárról és Aradról kapott meghívást.

A Gradjanski Bukarestben. A többszörös ju-
goszláv bajnokcsapat török turára megy. Visszafelé
jövet Bukarestben is játszik a kitűnő zágrábi
együttes.

Svájcba hívják a kolozsvári válogatott-
tat. A kolozsvári csapatok, különösen a város vá-
logatott csapata, ezévi sorozatos győzelmeinek híre
az ország határain túl is eljutott, aminek hatása
máris jelentkezik. A zürichi szövetség ugyanis a
napokban Kasper, az Universitatea svájci szármá-
zásu játékosa útján meghívást küldött a kolozsvári
szövetségeknek, melyben egy Kolozsvár—Zürich
városközi mérkőzés létrehozását kéri. A meghívás-
nak a kolozsvári szövetség természetesen szívesen
tenne eleget, ebben azonban anyagiak akadályoz-
zák. A szövetség terve szerint a tura létrehozását
társadalmi gyűjtés útján kíváná biztosítani.

Róka, kelme, Szörmfestés,

vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvi-
lágosítás az összes fiókokban

Szörmebundák,

TELEFON 768

Sportkabátok,

Valódi alaska boák

minden színben, női szörmekalapokban nagy raktár

„MODE DE PARIS“

CLUJ, PIATA UNIREI 12.

Grossmann Jenő Nagyvárad, Baross-u. 10

Sürgőnycim: Grossmasin / Telefon 2—86

Szállít

mindenféle erdőüzemi és műszaki
cikket a legutányosabban!!

Manometert, mindenféle mérőműszereket készírt és javításokat vállalt **Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1.** Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

Janovics Jenő jubileuma. A kolozsvári magyar színház igazgatója, dr. Janovics Jenő 1924 évi április havában tölti be színészi működésének harminc éves fordulóját. Janovics Jenő az erdélyi magyar kultúréletnek egyik legnagyobb érdemű képviselője és az erdélyi magyar színháznak az utóbbi évtizedek alatt elért fejlődése csaknem kizáróan az ő nevéhez fűződik. A kolozsvári magyar színház méltó kereteket fogja az évfordulót megünnepegni. Többek között Janovics-émlékbuli is ki fog adni, amelynek megírásában a legnagyobb romániai írók, költők és színészek vesznek részt.

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Szerda: Sába királynője.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szerda: Szentivánéji álom.
Csütörtök: A hazajáró lélek.
Péntek: A hazajáró lélek.
Szombat délután: A trónörökös.
Este: Három a kislány.
Vasárnap d. e. fél 11 órakor: Téli ballada.
Délután 3 órakor: Tatárjárás.
Este 8 órakor: A falu rossza.
Bétfő: Költő és halál.

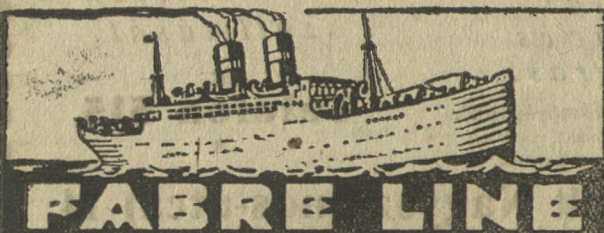
MOZGÓK MŰSORA

Szerda, december 12.

Select-Mozgó: Megcsalotva. Megindító családi dráma 5 felvonásban. Főszerepben Anna Fongez és Gustavo Sereno. Az anya saját ismeretlen leányát viszi a romlásba boszúból az apja ellen.

Uránia-Mozgó: A sötétség gyermekei. II. rész. Hatalmas kalanddráma két részben és 10 felvonásban. Főszerepben Grith Hegesa, Mierendorff, Bernhard Götzge és Huszár Károly. Az amerikai milliárdosnő szerelmi kudarca a munkással szemben.

Apolló-Mozgó: A hajótöröttek klubja. Nagy kalanddráma 6 felvonásban. Főszerepben Zelnik Frigyes a világhírű filmművész. A spanyol nő félelmetes elszántsága és halálmegvetése. Izgalmas hajszákkal teli teljes film.

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța

direkt

Newyork

Constanța-Jaffa-Marseille

Constanța direkt Canada

Constanța-Délamerika

A „Canada” hajó indul
december 8-án.

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet

„Sarnia” Pasagiul Comodia, Bukarest

és a „Reclama” Cluj

Valutát és Devizát

a legolcsóbban ad, a legmagasabb áron vesz a
Kereskedelmi Hitelintézet
Kolozsvár, Főtr. 20. Telefon 40 és 229

קק ארמ' ווארדיין גדול תצו
Comunitatea-Ovren Ort. Oradea-Mare Orth. Zsidó Hitközség

465 סדר
כה
ברוך!
קהלתנו מבקשת דין מצויין גדול בתורה וראיה
כל מי שרצה לקבל עליו משרה הזאת יפנה
אל החתום מטה עם תעודותיו מגדולי וחכמי
הדור המעידות שהוא ראוי לאותה איצטלא.
ווארדיין גדול י"ט כסלו תרפ"ד לפ"ק
יעקב קאפל מיטטעלמאן
מנהל הקהילה
ארבעסעס
Mittelman Jakob, hitk. elnök h. Oradea-Mare

Szabad bemenet!

**Világ-
városokban**

sem látható
szenzáció és
látványosság
a

Parisien-Aruház

Cal. Regele Ferdinand 12.
Telefon 592

**karácsonyi
gyermekjáték
kiállítása**

mely szombaton, december 8-án nyílt meg.

Nagy választék és olcsó árak:
Harisnya, rövidáru, férfidivatkülönlegességek,
tűveg-, porcellán és diszmutárakban

Vételkötelezettség nélkül!

Leobersdorfer Maschinenfabriks

A. G.
Bécs mellett.

Eredeti szabadalmazott
DIESEL-MOTOROK

1000 lóerőig rendelés szerint
200 „ azonnal raktárról

Viziturbinák 10.000 lóerőig.

Vezérképviselő:

W. G. BOX SHALL.

Műszaki iroda Bukarest, Str. Academiei 30

TELEFON Táviratcim: TELEFON
31-34. BOXALL BUCURESTI 31-34.

Cluj Város Villamosműveinek igazgatóságától.
No: 2205/1923.

Értesítés

Folyó hó 5, 6 és 7-én a hidegszamosi üzem és Cluj között levő távvezetéken előfordult rövidzárlatokra vonatkozólag a villamosművek igazgatósága ezúton értesíti a t. áramfogyasztó közönséget, hogy ezen rövidzárlatokat eddig még ismeretlen tettesek okozták faágaknak a villamosvezetékre való dobálásával.

Ezen rövidzárlatokat okozó ismeretlen tettesek ellen azonnal feljelentés tétetett a gyalui főszolgabíró-ságnál és a csendőrségnél, melyek ezek kézrekerítésére a szükséges lépéseket megtették.

A villamosmű igazgatósága a rövidzárlatok alkal-mával azonnal megvizsgálta a távvezeték és megtalálta a hálózatra dobott rövidzárlatokat okozó faágakat, melyek corpus delicti-ként szolgálnak.

Ezen alkalommal a villamosmű igazgatósága átiratot intézett a cluji csendőrezred parancsnokságához, amelyben kérte, hogy utasítsa a gyalui csendőrséget, hogy a Gyalu, Hidegszamos és Rekető községekben teendő szemleutak alkalmával a csendőrök figyeljék meg azon személyeket, akik a villamos vezetékeket rongálják és tegyenek azonnal jelentést a villamosmű igazgató-ságának.

Cluj, 1923. december 10.

A villamosművek igazgatója
Roatá mérnök

Pályázat

A petrozsényi aut. orth. izr. hitközség egy előimádkozó-metsző állásra ezennel pályázatot hirdet.

Pályázótól megkívántatik, hogy **מימחה** legyen valamint **ש"ס** és **י"ש** **וקורא** **בשל תפלה** legyen valamint 3 elismert orth. rabbitol nyert **קבלות** birjon.

Fizetés megegyezés szerint. Az utiköltség csak a meghívottnak térítették meg. Pályázatok alólirott elnökséghez küldendők be.

Petrozsény 1923. december 6-án

Dr Schäffer Herman
hitk. elnök

ROSENZWEIG ANTAL

BUCHHANDLUNG

CLUJ, P. MIHAI VITEAZUL 37-38.

סדרים, מחזורים, נוסח ספר ואשכנז, אדלע גרעסען אין

לוקס אין איינפאכע בערגען, שול סדרים אין איבערזעצטע.

חמושים מיט פערשערענע פרושים אין איבערזעצטע חמושים

אין תנ"ך סעקסעס, סליחות תחנון, צאנה וראתה, מענה לשון

התלים, מעבר יעקב, שער ציון, לקט צבי ברכת המזון, תנאים

ושבועות, שמירה לילדות, ש"ס, קנדרע גמיות, למדושע ספרים.

ניד, עין יעקב, מדרוש, משניות, חק, משניות נר נשמה, הברות

נשמות, מעשה ביכדף, נעשענען, ברוך ששעלע, קנות, הברות

בנלות, דרוש ספרים, ספר צדיקים בלחץ וע"ס, ספר תורות.

הלם שטיינרדף, שופרות נארט 5 יארטמלקס, קאפלך תפלין.

רענות, פרושים, מוזות, בתם, הילען פיר מוזות, ציצית צמר

ומשי, מליתים גדולים וקטנים צמר ומשי.

עטרות גאלד און זילבער בארטען.

Benzinmotor 6-14 HP
Preciziós esztergapad

és az

aradi „ASTRA” motorgyár

bármily gyártmánya állandóan

raktáron gyári áron

★

EMIL BLAGA, CLUJ

Önmaga ellen vét, *hanem*
Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Baritiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kos-suth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Szörmeárukbán nagy választék ★ Sportkabátok 3900 leitől feljebb

S. EISENSTÄDTER

Telefonszám: 724

Cluj, Calea Victoriei 2

APROHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lel. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lel. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésenként a kiadónálvalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetés díjén kívül 2 lel 50 bani bélyegköltés fizetendő.

Eladó Oradea-Maren Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) azonnal elfoglalható parkettírozott 4 szobalakkal jól jövedelmező üzletház. Érdeklődni Dr. Szántó Dezső Nagyváradi Szaniszló utca 18. sz. alatt. 6596

Tökmagot, gyógynövényeket és hüvelyeseket vásárol mintázott ajánlat alapján Fischer Sándor Timisoara, Str. Trei Crai 6. 6571

Fűszeresegéd kerestetik, a ki román és német nyelvet bírja. Ajánlatok Markus Brecher Bistrita.

Antik faragásu facsillár, több asztali és állólámpa eladó. Calea Traian (Árpád-ut) 46. sz. Ugyanott mindennemű faragás elvállaltatik. 6588

Jól bevezetett illatszergyárhoz társ kerestetik két v. háromszáz ezer Lei tőkével, esetleg átadó. Érdeklődni Dr. Szántó Dezső Nagyváradi, Szaniszló-u. 18. sz. alatt. 6596

Eladók: 3 lóerős elektromotor, új kerékpár, férfiöltönynek való finom sötétkék szövet teljes hozzávalóval. Cluj, Str. Pata 114. szám.

DURA

temesvári elemgyár összes gyártmányai állandóan raktáron gyári áron

VADÁSZ & COMP.

MŰSZAKI VÁLLALAT

Str. Tudor Vladimirescu (Mikes Kelemen-u.) 11
Telefon 3—84

Modern fürdőszoba, mosdó, klozet és egyéb vízvezetési berendezések

Villamos vasalók, főzőedények, égők és mindennemű elektrotechnikai cikkek

Szerelések és javítások eszközlése garancia mellett

Selyemernyők és drótfarmák állandó nagy raktára

Modernül berendezett javítóműhely

Üzlet:

Str. Universitatii (v. Egyetem-utca) 2. szám
Telefon 2—14

Raglások,

öltönyök, gyermekruhák megérkeztek

M. Neumann

céghez Cluj, Piața Unirei 14.

Telefon 431.

Izrael & Co. Cal. Victoriei 2

Karácsonyi és újévi árainkból 15% kedvezményt adunk!

Karácsonyi és újévi árainkból 15% kedvezményt adunk!

Első Erdélyrészi Ékszerárugár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 11. szám
Telefon Interurban 2—13 ★ Sürgöny: Juvaere, Cluj

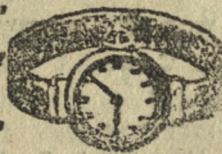
Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogásztól arany és forrasztó ★ Arany, ezüst és platina-beváltás

Kienzie és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst órákban nagy lerakat.

Csak viszontelárusítóknak!

Figyelem a nagy vashid csapokra! A címre íg, elfog

Aranyat, platinát és drágaköveket a legmagasabb árban beváltak. Legolcsóbb bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, disztárgyakban

Markovits Bernát ékszerész

Telefon 81.

Ládagyár

Flórázlet: Egerea

Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszergezett és szétbontott részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1331

Sajovics és Lebovits lakkereskedés és ládagár

Cluj, Strada Cernanji (volt Kajántól-ut) 1 szám

Házassulandók figyelmébe

Saját érdekében győződjön meg, hogy butorait mégis csak

Fischer Albert és Társa

cégnél szerezheti be a legolcsóbban. Figyelni a címre!

Gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. sz. Telefon 5—79 Gyártelep: Gherla

"LEBEDA"

Első romániai ágynemű-, toll-, gyapju- és gyapot- stb. feldolgozóvállalat rt.

Gyártunk:

paplant, matrácot, párnát és mindennemű ágyneműt.

★ Telefon 596 ★

Veszünk és eladunk:

lőszort, disznószort, kecskeszort, gyapjut, tollat, afric és Seegrast.

Villamos tollfosztógépünkön tollfosztást, mosást, porzást és tisztítást vállalunk.

Vállalunk:

kórházi, közintézeti, szállodai felszerelések szállítását.

★ Telefon 515 ★

Gyár: Strada Jaşilor (volt Nagyszamos-utca) 14.
Városi detailüzlet: Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 10.

BYRON LINE LONDON

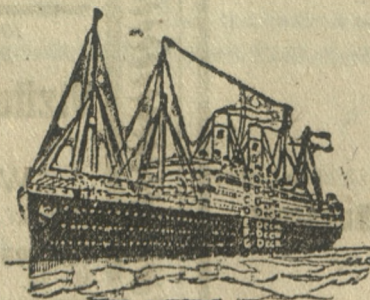

M. Embiricos & Co.

BUCUREȘTI, STRADA PARIS No. 1.

Constanța direct New-York

A legnagyobb tengerentuli luxuszöszöskkel, amelyek Constanța kikötőből indulnak Konstantinápoly, Pireu és Palermo érintésével direct New-Yorkba.

Átszállás, vesztegzár nélkül. Az utazás tartama 16 nap tengerentuli luxuszöszössel.

Constantinople 25.000 tonnás
Byron 22.000 tonnás
Themistocles . 18.000 tonnás

Az utazás vonalainkon a legelőnyösebb, 50 százalékkal olcsóbb és lejjben fizetendő. Összes előirt okmányokat az utlevéllel és négy aláírt fényképpel beküldve, a regisztrálást és az amerikai vizum megszerzését még most elvállaljuk. Minden érdeklődő saját jól felfogott érdekében cselekszik tehát, ha bizalommal fordul központi irodánkhoz, ahol bármely információt szívesen megadunk

M. EMBIRICOS & CO., București, Strada Paris No. 1.